

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR CETVELİ.....	XXIII
GİRİŞ.....	1
A. Konunun Takdimi.....	1
B. Çalışmanın Planı.....	6

Birinci Bölüm

Kâr Payı Hakkı Kavramı ve Hakkın Farklı Boyutları

I. Kâr Payının Ekonomik Analizi.....	9
A. Şirket Finansmanı Açısından	12
1. Otofinansman- Dış Kaynak Finansmanı – Özvarlık Finansmanı İlişkisi.....	13
2. Kâr Payı Dağıtımını ile Şirket Değerinin İlişkisi.....	18
B. Kurumsal Yönetim Açısından.....	23
1. Vekalet Kuramına Dair Genel Açıklamalar	23
2. Kâr Payı Hakkının Vekalet Sorunları Üzerindeki Etkisi.....	24
a. Yöneticiler ve Pay Sahipleri Arasındaki Vekalet Sorunu Bakımından.....	24

b. Çoğunluk Pay Sahipleri ile Azınlık Pay Sahipleri Arasındaki Vekalet Sorunu Bakımından	28
c. Alacaklılar ile Şirket Arasındaki Vekalet Sorunu Bakımından	35
II. Kâr Payının Hukuki Boyutu: Kâr Payı Hakkı	43
A. Geniş Anlamda Kâr Payı Hakkı: Mali Menfaat Elde Etme Hakkı.....	44
1. Genel Olarak.....	44
2. Hak Niteliği ve Sonuçları.....	48
3. Hakkın İçeriği.....	51
a. Mali Menfaat Elde Etme Hakkının Dış Boyutu: Şirketin Amacı.....	52
b. Mali Menfaat Elde Etme Hakkının İç Boyutu: Dağıtım	63
4. Hakkın Emredici Niteliği.....	67
B. Dar Anlamda Kâr Payı Hakkı: Net Dönem Kârı ve Serbest Yedek Akçeden Yapılacak Dağıtımlar Üzerindeki Hak.....	69
1. Dar Anlamda Kâr Payı Hakkının İçeriği.....	71
a. Kâr Dağıtımına Zorlama Yetkisi.....	72
i. Kavramın Tanımlanması.....	72
ii. Türk Hukukundaki Durum	74
iii. Yetkinin Müktesep Hak Niteliğine Dair Tartışma.....	79
iv. Türk Hukukunda Zorlama Yetkisinin Kapsamı	83
01. Genel Olarak.....	83
02. Birinci Kâr Payı Dağıtımının Zorunluluğu Tartışması.....	85
02.01. Kapalı Ortaklıklar Bakımından.....	85
02.02. Halka Açık Anonim Ortaklıklar Bakımından.....	90
v. Karşılaştırmalı Hukuktaki Durum	91
01. Yabancı Hukuk Sistemlerine Genel Bakış	91
02. Türk Hukukunun Yabancı Hukuk Sistemleri Karşısındaki Durumu.....	103
b. Dağıtımdan Pay Alma Yetkisi.....	107

2. Mali Menfaat Elde Etme Hakkı ile Dar Anlamda Kâr Payının Karşılaştırılması.....	109
3. Kâr Payı Dağıtımının Diğer Dağıtım Yöntemleri ile Kıyaslanması	115
a. Gerçek Anlamda Bir Dağıtım Teşkil Etmesi.....	120
b. Şekle Bağlı (Formel) Bir Dağıtım Şekli Olması.....	121
c. Eşitlik İlkesini Gözeten Bir Dağıtım Yöntemi Olması..	122
d. Bağlı Malvarlığını Koruyan Bir Dağıtım Yöntemi Olması.....	123
e. Pay Sahibi Bakımından Hak Niteliğinde Olması.....	125
C. Alacak Hakkı Olarak Kâr Payı Hakkı: Kâr Payı Alacağı	126
III. Kâr Payı Hakkına İlişkin Tanımların İncelenmesi.....	130
A. Kâr Payı Hakkına Dair Tanımlar	130
B. Öğretideki Tanımlara İlişkin Değerlendirmemiz	132
1. Kâr Payı Hakkının Çok Boyutluluğu	133
2. Kâr Payı Hakkının Şirkete Dağıtım Yükümlülüğü Yükleme	136
Yüklemesi	136
C. Ara Değerlendirme: Kâr Payı Hakkına İlişkin Tanımımız.....	138

İkinci Bölüm

Kâr Payı Dağıtım Süreci

I. Kâr Payının Kaynakları.....	145
A. Kâr Kavramı ve Kârın Farklı Anlamları	147
1. Ticari Kâr-Mali Kâr	149
2. Net Kâr-Brüt Kâr Ayrımı.....	152
a. Genel Açıklamalar.....	152
b. TTK Hükümleri Bakımından Ayrımın Önemi.....	153
3. Yıllık Kâr.....	157
a. Kavram ve Tanım	157
b. Faaliyet Dönemi ve Hesap Dönemi Kavramları	159

c. Yıllık Kârın Tespit Edilme Şekli	161
4. Net Dönem Kârı	164
a. Kavramın İçeriği.....	164
b. Bilanço Kârı Kavramı ile Karşılaştırılması	167
5. Dağıtılabilir Kâr.....	169
a. Genel Olarak.....	169
b. Dağıtılabilir Kârın Mali Kâr ile Sınırlandırılması Tartışması.....	170
c. Dağıtılabilir Kâr-Net Dönem Kârı İlişkisi	174
B. Yedek Akçeler	175
1. Yedek Akçeler Hakkında Genel Açıklamalar	175
a. Yedek Akçenin Tanımı ve Niteliği	175
b. Yedek Akçelerin Amaçları	179
i. Şirket Tüzel Kişiliği Bakımından.....	179
ii. Alacaklılar Bakımından.....	181
iii. Pay Sahipleri Bakımından	182
iv. Menfaat Sahipleri Bakımından	183
c. Yedek Akçelerin Oluşması (Teşekkülü).....	184
i. Oluşma Kavramı.....	184
ii. Yedek Akçe Oluşmasının Sonuçları	185
d. Yedek Akçelerin Kullanılması	187
i. Kullanma Kavramı ve Yetkili Organ.....	187
ii. Yedek Akçelerin Kullanılmasının Sonuçları.....	188
iii. Yedek Akçeyi Kullanma Yükümlülüğü	191
iv. Yedek Akçenin Hukuka Aykırı Kullanımı ve Sonuçları.....	194
2. Yedek Akçelerin Tasnifi	197
a. Yedek Akçenin Finansal Kaynağına Göre	197
b. Yedek Akçenin Hukuki Kaynağına Göre	200
c. Yedek Akçenin Kullanılabilirliği Bakımından.....	204
d. Yedek Akçelerin Bilançoda Görünürlüğü Bakımından	206
i. Kavramların Açıklanması	206
ii. Gizli Yedek Akçelerin Hukuka Uygunluğu.....	211

01. De Lege Ferenda Değerlendirme	211
02. Türk Hukukundaki Durum	215
C. Kâr Payının Kaynağı Bakımından Özellikli Haller	219
1. Yeniden Değerleme Fonu	219
a. Kavramın Genel Olarak Açıklanması	219
b. Yeniden Değerleme Fonunun Kullanılması	220
2. Aktarılan Kâr	221
3. Karşılıkların Durumu	224
II. Dağıtılabilir Kârın Belirlenmesi	228
A. Kâr Dağıtımının Kanuni Sınırları	229
1. Genel Açıklamalar	229
2. Genel Kanuni Yedek Akçe	234
a. Genel Özellikleri	234
b. Genel Kanuni Yedek Akçenin Ayrılması	235
i. Birinci Ayrım	235
ii. Genel Kanuni Yedek Akçeye Aktarılan Diğer Kaynaklar	240
01. Iskata Bağlı Kazançlar	241
02. Çıkarma Primleri	242
03. İkinci Ayrım	246
c. Genel Kanuni Yedek Akçenin Kullanılması	253
3. Dağıtılabilir Kâr Tespitine İlişkin Örnek Tablo	255
4. Dağıtılabilir Kârın Sınırlanmasına İlişkin Sistemin Değerlendirilmesi	256
a. Kanuni Sistemin Değerlendirilmesi	256
b. Sisteme Yönelik Eleştiriler	259
i. Alacaklı Menfaatinin Hatalı Tahlili	259
ii. Bilançonun Sadece Geriye Dönük Değerlendirmeye İzin Vermesi	261
iii. Muhasebe Kurallarına Katı Bağlılık	262
c. Alternatif Model: Ödeme Gücü Testi	263
i. Yeni Bir Sistem Arayışı	263
ii. Ödeme Gücü Testinin İşleyişi	267

d. Değerlendirme	269
B. Dağıtılabilir Kârın İradi Olarak Sınırlanması.....	273
1. Esas Sözleşme Uyarınca Ayrılacak Yedek Akçeler.....	273
2. Pay Sahipleri Sözleşmeleri ile Getirilecek Düzenlemeler	277
3. Alacaklılar ile Yapılan Sözleşmelerin Etkisi.....	281
a. Kavram, İşlev ve Türleri.....	281
b. Kâr Dağıtım Sınırlamalarının Geçerliliği	284
c. Kâr Dağıtım Sınırlamasının Sonuçları.....	287
III. Dağıtılacak Kârın Belirlenmesi: Genel Kurulun Dağıtım Kararı....	288
A. Dağıtılacak Kâr Payının Belirlenmesinin Öncülü Olan İşlemler	289
1. Finansal Tabloların Hazırlanması.....	289
a. Genel Olarak.....	289
b. Uygulanacak Finansal Raporlama Sistemi.....	291
i. Genel Açıklamalar.....	291
ii. Şirketin Finansal Tablolarında Uygulayacağı Muhasebe Standardı	293
iii. Uygulanacak Muhasebe Standartlarının Şirket Tarafından Belirlenmesi	295
2. Kâr Dağıtım Önerisinin Hazırlanması	297
3. Finansal Tabloların ve Kâr Dağıtım Önerisinin Denetlenmesi.....	300
4. Finansal Tabloların Genel Kurul Tarafından Onaylanması.....	302
a. Genel Olarak.....	302
b. Görüşmelerin Ertelenmesini İsteme Hakkı.....	304
c. Finansal Tabloların Onaylanmasının Sonuçları	308
B. Kâr Dağıtımına İlişkin Genel Kurul Kararı.....	309
1. Genel Açıklamalar.....	309
2. Genel Kurul Kararının Konusu	311
3. Gündeme Bağlılık.....	316
4. Genel Kurulda Bulunma Zorunluluğuna Aykırılık	317

Üçüncü Bölüm
Dağıtılan Kâra Katılma Yetkisi ve Kâr Payı
Alacağı

I. Hak Sahipliğinin Başlangıcı	321
A. Genel Olarak.....	321
1. Aslen İktisap Halinde.....	321
2. Devren İktisap Halinde.....	325
a. Genel Olarak Payın Devri ve Pay Defterine Kayıt.....	325
b. Bağlı Nama Yazılı Payların Durumu.....	327
c. Özel İktisap Halleri Bakımından	333
d. Devren İktisapta Kâr Dağıtımına Katılma Yetkisi	334
B. Pay Sahibinin Kâr Payı Hakkının Donması	335
1. Karşılıklı İştirak.....	337
a. Kavram ve Uygulama Alanı.....	337
b. Yaptırım Uygulanacak Şirket.....	340
c. Yaptırım	344
2. TTK m.198 Bildiriminin Yapılmaması.....	347
a. Genel Açıklamalar.....	347
b. Bildirim Yükümlülüğünün Şartları ve Bildirim	
Yükümlüsü	348
i. İktisap Eden Teşebbüs Bakımından	349
ii. Yönetim Kurulu Üyeleri ve Bunların Yakınları	
Bakımından	350
c. Bildirim Usulü ve Süresi	351
d. Bildirimin Yapılmamasına Bağlanan Yaptırım	352
3. Şirketin Kendi Paylarını İktisabı	354
II. Kâr Dağıtımına Katılacak Kişiler ve Pay Sahibinin Durumu	357
A. Yönetim Kurulu Üyeleri	359
B. Şirket Çalışanları.....	367
C. İntifa Senedi Sahipleri	371
1. Genel Açıklamalar.....	371

2. İntifa Senedi Sahiplerine Net Dönem Kârına Katılma Hakkı Tanınmasına İlişkin Hükümler	375
3. İntifa Senedi Türleri	384
a. Adi İntifa Senetleri	384
b. Kurucu İntifa Senetleri	386
c. Katılma İntifa Senetleri	391
4. Pay Sahiplerinin Kâr Payı Hakkının İntifa Senedi Sahiplerine Karşı Korunması	394
D. Kâr Payına Katılmalı Tahvil Sahipleri	398
III. Dağıtıma Katılım Ölçütü	406
A. Genel Olarak Oransallık İlkesi ve Kâr Payı Hakkının Özel Durumu	406
B. Farklılaşmış Oransallık: Sermaye İçin Yapılan Ödemelere Oranla Dağıtıma Katılma Yetkisi	408
a. Kavramın Açıklanması ve İçeriği	408
i. Ödeme Tutarının Etkisi	409
ii. Ödeme Zamanının Etkisi	410
b. Halka Açık Ortaklıklardaki Özel Durum	412
c. Farklılaştırılmış Oransallık İlkesinden Ayrılma İmkânı	413
C. Kâr Payında İmtiyaz	414
1. Genel Olarak İmtiyaz Kavramı	414
2. Genel Olarak Kâr Payında İmtiyazın Ölçüsü	417
3. Kâr Payında İmtiyaz Türleri	420
4. Kârda İmtiyazın Korunması	424
a. Kârda İmtiyaza Zarar Veren Esas Sözleşme Değişiklikleri	425
b. Kârda İmtiyaza Zarar Veren Kâr Dağıtım Kararları	427
5. Kâr Payı Hakkının İmtiyazlara Karşı Korunması	428
IV. Dağıtıma Katılmanın Sonucu: Kâr Payı Alacağı	432
A. Kâr Payı Alacağının Doğmasının Sonuçları	433
B. Kâr Payı Alacağının Doğuşu	435

1. Genel Kurulun Kâr Dağıtım Kararı ile Doğması.....	436
2. Finansal Tabloların Onaylanması Kararı ile Doğması.....	437
3. Mahkeme Kararı ile Doğması	441
C. Kâr Payı Alacağıнын Konusu.....	443
1. Kural: Nakit Kâr Payı.....	443
2. İstisna: Nakit Dışı Dağıtım.....	445
a. Kavram ve İktisadi İşlevi	445
b. Hukuka Uygunluğu	447
c. Nakit Dışı Kâr Dağıtım Usulü.....	452
D. İfa Zamanı.....	454
1. Muacceliyet Zamanının Belirlenmesi	454
a. Kapalı Anonim Şirketler Bakımından.....	454
b. Halka Açık Anonim Şirketler Bakımından	459
2. Hakkın Zamanaşımına Uğraması.....	461
E. İfa Usulü	462
F. Kâr Payı Alacağıнын Cebri İcrası	463

Dördüncü Bölüm

Pay Sahibinin Kâr Payı Dağıtımını Talep Yetkisi

I. Yedek Akçe Ayırma Kararının İptali	470
A. Genel Kurul Kararının İptal Sebepleri.....	471
1. Kanuna Aykırılık	473
a. Genel Kurulun Yedek Akçe Ayırmasına İzin Verilen Haller.....	474
i. Aktiflerin Yeniden Sağlanabilmesi İçin Gereklilik .	474
ii. Şirketin Sürekli Gelişimi ve Kararlı Kâr Payı Dağıtımını Yönünden Haklılık.....	475
2. Esas Sözleşmeye Aykırılık.....	479
3. Dürüstlük Kuralına Aykırılık.....	481

B. İptal Davasında Yedek Akçe Ayırma Şartlarının Varlığının İspatı.....	489
C. Kısmi İptal Sorunu.....	493
D. İptal Davasının Sonucu.....	495
II. Pay Sahibinin Kâr Dağıtım Kararı Talebiyle Dava Açması.....	498
A. Mahkemenin Şirket Genel Kurulu Yerine Geçerek Karar Vermesinin Mümkün Olup Olmadığı Sorunu.....	500
1. Hâkim Görüş.....	500
2. Azınlık Görüşü.....	504
3. Görüşümüz.....	506
a. Kâr Payı Hakkının Şirkete Yüklelediği Borçlar.....	507
b. Genel Olarak İrade Beyanında Bulunma Borcunun İfası.....	508
c. İrade Beyanında Bulunma Borcunun Şirketler Hukukundaki Uygulaması.....	516
d. Aynen İfanın Yasaklandığı İddiası.....	526
i. Devredilemez Yetki Sorunu.....	527
ii. Mahkemenin Ticari Karar Verme Yasağı.....	530
e. Hukuk Politikası Bakımından Yerindelik.....	534
4. Ara Değerlendirmemiz.....	538
B. Kâr Dağıtım Davasının Özellikleri.....	539
a. Kâr Dağıtım Davasının Usul Hukuku Boyutu.....	540
b. Genel Kurul Kararının İptal Davası ile İlişkisi.....	542
c. Kâr Dağıtım Davası Sonrasında İcra.....	544
III. Haklı Sebep Fesih Davası Yoluyla Kâr Payı Hakkının Korunması.....	545
1. Genel Olarak Haklı Sebep Fesih Davası.....	545
a. İlgili Düzenleme ve Amaç.....	545
b. Davacı Sıfatına İlişkin Özellikler.....	548
c. Haklı Sebep Kavramı.....	552
d. Alternatif Çözümler.....	555
e. Haklı Sebep ile Alternatif Çözüm Arasındaki İlişki.....	559

2. Kâr Payı Hakkından Mahrumiyetin Haklı Sebep Teşkil Etmesi.....	565
a. Kâr Payı Hakkı ve Haklı Sebep İlişkisi	565
i. Ortaklık Yapısından Kaynaklanan Haklı Sebeplerle İlişkisi	566
ii. Kötüye Kullanma Hallerinde	567
b. Haklı Sebep Fesih Davasının Son Çare Niteliği ve Çeşitli Davalarla İlişkisi	569
i. İptal Davası ile İlişkisi.....	569
ii. Kâr Dağıtım Davası-Haklı Sebep Fesih Davası İlişkisi	572
c. Kâr Dağıtımından Kaçınılması Halinde Haklı Sebep Fesih Davasında Hükmedilebilecek Çözümler	575
i. Genel Açıklamalar.....	575
ii. Kâr Dağıtım Kararı	579
iii. Esas Sözleşmenin Değiştirilmesi.....	582
3. Haklı Sebep Fesih Davasının Kâr Payı Hakkının Korunmasındaki Rolüne Dair Ara Değerlendirme.....	587
IV. De Lege Ferenda Koruma Yöntemi: Azınlık Pay Sahiplerine Kâr Payı Dağıtım Talebi Hakkı Tanınması	591
A. Genel Açıklamalar.....	592
B. Hükümün Olması Gereken Hukuk Bakımından Yerindeliği	595
C. Azınlık Kâr Payı Hakkının Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi.....	601
1. Pozitif Hukuk Bakımından.....	601
2. De Lege Ferenda	608
Sonuç.....	613
Kaynakça.....	621